

ЧАРІВНЕ СКЕЛЬЦЕ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМИХ... ДЕБІЛІВ

Кралуk Петро. Римейк. – Луцьк: Твердиня, 2009. – 180 с.

Є у нашій чернігівській дурці таке собі „стражне відділення”, де примусово лікуються люди, котрі скоїли злочини, але визнані неосудними через психічні хвороби. До свят там влаштовують цілком професійні концерти (пацієнти віртуозно грають на гітарах та співають, є тут і шанувальники поезії й театру). У палатах – чисто й квітів багато. Навіть екзотичні гранати ростуть. Хворі зворушливо доглядають за рослинами та акваріумними рибками.

Хтось, вийшовши на свободу, мріє стати садівником (він зарубав сокирою сина), інший щодня займається йогою, палко вболіває за футболістів київського „Динамо” та читає Канта й Шопенгауера (свого часу мало не задушив сусідку, переплутавши її з відьмою). Один стверджує, що телепатично спілкується з Віктором Ющенком та Юлією Тимошенко. Інший вважає себе власником чотирьох кораблів Чорноморського флоту. Є тут і добродій, який каже, що сховав на болоті мішок із золотом і віддасть свій скарб тому, хто випустить його на волю...

Я в „стражне” принагідно заходжу – провідую його мешканців та готую журналістські матеріали. Назавжди запам’ятав фразу привітного, гостинного юнака Альоші (зарізав матір): „Вам – добре, ви сьогодні ввечері будете вдома, вранці підете на роботу... А ми, як на підводному човні, ніколи не спливаємо”.

Всесвітньо відомий письменник Пауло Коельо ще до своєї успішної літературної кар’єри та багатства двічі примусово лікувався у психіатричній лікарні. Він переконаний, що кожна, найнещадніша людина має шанс знайти себе у цьому житті. Власне, є реальна історія про те, як видатний художник Леонардо да Вінчі, створюючи свою „Темну вечерю”, намалював з одного натурника і Христа, і Юду. „Бог та Диявол живуть в кожному з нас і змагаються за нас щомиті”, – каже Коельо.

Не знаю, чи побував письменник і філософ Петро Кралуk бодай один раз у психлікарні, але я, читаючи його скандальний роман „Римейк”, таке собі дежа в’ю відчував. Принаймні, тамтешні порядки описані доволі точно. Правда, автор поселив медиків та пацієнтів у колишньому середньовічному замку – ні елементарного комфорту, ні екзотичних привидів (зате тихо, мов у монастирі – сиди собі, милуйся давніми руїнами, насолоджуйся спокоєм); і психи у нього – надто вже схожі на деяких депутатів Верховної Ради (реальні божевільні – все-таки значно розумніші, хитріші й талановитіші, а тому небезпечніші).

Власне, справа – не в психах. І не в постмодернізмі. Ну, доручив заступник губернатора Соломаха (кар’єрист, бездар та демагог – я таких стільки вже серед столичних і чернігівських чиновників набачився!) провести у божевільні заходи на честь ювілею Миколи Гоголя та українсько-

шведського союзу (це коли наш гетьман Іван Мазепа з їхнім Карлом Дванадцятим побраталися). То й що? Хто не знає – цілком нормальна, навіть звична ситуація. Де ж, як не в дурці, вшановувати геніїв – своїх потенційних пацієнтів (там із задоволенням розкажуть вам про маніакально-депресивний психоз Миколи Васильовича і детально перелічать усі його фобії та збочення) і бучно святкувати недолугу військову кампанію, що надовго поставила хрест на нашій незалежності? Або ще краще: поєднати непоєдане та „впихнути невпихуєме” (дарма Іван Степанович, не Мазепа – Плющ, стверджував, що це неможливо) – одночасно відзначити обидва ювілеї!

Отож головний лікар Рудик на прізвисько Рудий Панько доручає своїм підлеглим втілити „блискучу” ідею. І ось уже шиз Едічка, спокусившись Нобелівською премією (яку пообіцяв молодий медик Левко – член Нобелівського комітету...), у творчому екстазі строчить „нетлінку” – чудернацький римейк гоголівського „Тараса Бульби”, упхавши до нього, крім самого Миколи Васильовича, купу історичних персонажів. Таким чином Гоголь, Пушкін, Шевченко, Штернберг, Белінський і Кукольник разом із царем Олександром Першим опиняються в модному Санкт-Петербурзькому літературному салоні – „Домі Пріапа”.

Причому колишній російський імператор залюбки розповідає, як інсценував власну смерть і вивів на Сенатську площу бідолашних декабристів, бо дуже закортіло йому ліберальних реформ. Розумієте, хотів, як краще, а вийшло, як завжди... Поганий цар! Тепер валандається імперією в одежині простого мужика, а, щоб по-справжньому не померти від нудьги, інколи підслуховує задушевні бесіди п’яненських класиків...

Власне, наш Шевченко – козарлюга хоч куди! Скільки б не хильнув оковитої – мудрий і тверезий. Ще й із москалів знущається (от Белінський – „тупий, як сибірський валянок”) та повчає Штернберга, бо той – німець: „Цим німчукам тільки наші дівиці-молодиці на умі, – грозить пальцем убік друга Тарас. – Ти ж, Миколо (Гоголь – С.Д.), відаєш: у них за границею не баби, а страхоття якесь. Гірше вія. Сам у Шведчині бачив. Більше не поїду туди. Не хочу в ту хвалену-перехвалену Європу. Нехай туди Панько Куліш їде зі своєю Ганнусею Барвінчихою. Немає в краях європейських нічого доброго – ні радості, ні краси”.

Микола Гоголь та Олександр Пушкін так щебечуть по-українському, що мимоволі заслухаєшся (ще б пак – поруч же сам батько Тарас сидить!). До того ж, Олександр Сергійович прикольно теревенить, як підступно підмовив Жоржика Дантеса влаштувати дуель, а потім спритно обдувив легковірною чужоземця. Тому все сталося навпаки: не француз відстрелив яйця видатному поетові, а саме автор „Євгенія Онегіна”, мов справжній ворошиловський стрілок, дотепно покарав „кривдника” своєї Наталки. Що й казати, не Пушкін, а чортяка якийсь!

Ну, а далі ми дізнаємося про зовсім неймовірне: виявляється, цар Петро Перший – невдячне позашлюбне дитячко гетьмана Івана Мазепи; війська Меншикова увійшли до Батурина завдяки Тарасу Бульбі, а потім старого зрадника вбив його молодший син – Андрій; не з Мазепою, а саме з Андрієм

Бульбою кохалася Мотря Кочубеївна і народила від нього дитину; а Остап Бульба, скориставшись братовим карабіном, вкоротив віку Карлу Дванадцятому...

Тим часом до психлікарні приїжджає російський режисер Баторін (який дуже любить сало й Україну, бо насправді його прізвище – Батурин, і він – родом із цих країв). Москалі знімають у дурці криваві сцени з майбутньої кінострічки про Тараса Бульбу. Увесь медперсонал та пацієнти (крім буйних) грають масовку, старанно промовляючи репліки. Адже клятві шовіністи, аби лише отримати дозвіл на своє кацапське кіно, пообіцяли придбати для божевільні новеньку автівку, а також нормальні простирадла й меблі...

Угледівши анотацію і погортавши похапцем книжку, дехто одразу зарахує Петра Кралюка до епігонів епатажного невігласа Олеся Бузини, якого не матюкав лише лінивий, а хтось навіть відлупцював. Однак я б не радив поспішати з тавром. Адже, прочитавши „Римейк” уважніше, вже не сумніваєшся – автор (освічений, інтелектуальний, інтелігентний) влаштував свідому провокацію. В усякому разі, лікарі в дурці можуть спати спокійно – на Соловки їх за писання Едічки не зашлють. По-перше, часи – не ті. По-друге, він же – не простий літератор, а божевільний. Навіть довідку має... Ось як іронізує щодо цього у книзі Петро Кралюк:

„– Що це ти читаєш? – чую над вухом Вакуленка.

– Бестселер від Едічки.

– І як?

– Шиза.

– Ти чогось іншого чекав?..

... Зустрічаюся з Едічкою.

– Ви мене висунули на Нобеля? – цікавиться він.

– Так, як член Нобелівського комітету.

– А інші члени? – запитує світоч постмодернізму.

– Є перші відгуки. Позитивні.

– Ви – моя надія.

– Буду старатись, – кажу пацієнту, щоб швидше відкараскатися”.

Одного разу, шокований призначенням абсолютно бездарного, безнадійно тупого дилетанта на доволі високу в чернігівській ієрархії чиновницьку посаду, відверто сказав тому, хто це зробив:

– Як ви могли? Він же – debil!

– Знаю, – спокійно посміхнувся місцевий божок, – але це – наша людина. Він – національно свідомий debil!

А я чомусь вважав, що державними справами повинні займатися професіонали, а не кухарки, котрі, анічогісінько не петраючи в економіці, фінансах чи мистецтві, натомість розп'якують, як вони люблять неньку-Україну. Ось тільки нам від такою любові – одна шкода. Чи, може, хтось справді вірить у всю оту маячну про найдавнішу націю на планеті – українців, які, виявляється, мали першу цивілізовану державу, залишили нащадкам надскладні креслення сучасних космічних кораблів і побудували

найвищі у світі піраміди, а ще створили першу писемність, Біблію та Інтернет?

Смішно? Проте Шарикови і Швондери, переконані у власній безкарності та вищості, нахабніють на очах. Жодного діла до пуття довести вони не можуть, зате купують собі автівки по півмільйона „зелених”, зводять розкішні триповерхові „хатинки” у райських куточках і глибокодумно повчають нас із вами, як треба жити. А, зазвичай, ще й цькують розумних, порядних людей. Власне, Україну лихоманить не від світової фінансової кризи. Її добивають до ручки національно свідомі дебіли. А спробуйте лише назвати ідіота ідіотом, і почуєте у відповідь: „Що ви, як можна? Він же – патріот!”. Слухайте, а ми з вами тоді хто?

Петро Кралюк винайшов дивовижне скельце, поглянувши в яке, мимоволі згадуєш казочку про голого короля. Звісно, зазирнувши до такого люстерка і впізнавши себе, дехто вже щиро шкодує, що в незалежній Україні досі не з'явилися власні Соловки. Заспокойтеся, панове ідіоти! Як можна ображатися на дзеркало?

**Сергій Дзюба,
м. Чернігів**